

Entre Trump i l'Europa rica: la UE que sorgirà de la pandèmia

L'exeurodiputat Ramon Tremosa, la periodista Carme Colomina i Xavier Ferrer, del Moviment Europeu, analitzen la resposta de les institucions comunitàries a la crisi sanitària

El president del Consell Europeu, Charles Michel, i la cancellera alemanya Angela Merkel, en una reunió. | Consell Europeu

Els propers mesos seran decisius per al futur del projecte europeu, i aquest cop no es tracta de retòrica. Coincidiran els moments decisius de diversos processos en marxa: les negociacions entre els socis de la Unió Europea (UE) sobre el pla de recuperació econòmica presentat el 27 de maig passat per la presidenta de la Comissió Europea, Ursula von der Leyen; la discussió oberta sobre el nou pressupost comunitari per als anys 2021-2027; la fase final del Brexit; i també les eleccions nord-americanes, amb el que pot representar de consolidació -o col·lapse- de la dreta populista.

[noticia]201861[/noticia]

Von der Leyen va presentar davant el Parlament Europeu el pla per superar la crisi econòmica (<https://www.naciodigital.cat/noticia/203098/comissio/europea/llanca/fons/750000/milions/rescatat/economia>). Hi havia una enorme expectació. El fons anunciat per la democristiana alemanya és de 750.000 milions d'euros: 500.000 en concepte de subsidis -per tant, no recuperables- i 250.000 en préstecs. Per la major part dels analistes, el pla era una resposta que atenia les urgències dels països del sud -els més afectats per la Covid-19- i alhora tenia en compte el criteri dels estats contraris a ajudes no recuperables.

Poques vegades s'han expressat amb tanta vehemència a la UE dues mirades tan anatagòniques sobre el projecte europeu: la dels països del sud i els que han estat anomenats els "estats frugals". Si des del sud Espanya i Itàlia propugnaven un fons més ampli d'ajudes (fins a 1,5 bilions

a fons perdut), des del nord, Holanda liderava un pla alternatiu, secundat per Suècia, Dinamarca i Àustria. Defensaven un ajut en forma de crèdits reemborsables i en cap cas forçar els socis a incrementar les contribucions a la UE.

Uns dies abans a l'anunci de Von der Leyen, els líders d'Alemanya i França, Angela Merkel i Emmanuel Macron, ja havien donat un pas endavant al proposar un gran fons de 500.000 milions d'euros no recuperables.

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/202584/franca/alemanya/proposen/fons/500000/milions/euros/rellancar/economia/europea>) Era una aliança del bloc central de la UE i un senyal de l'esforç al qual estava disposat Berlín per combatre la crisi i no deixar despenjats els països del sud, allunyant-se així de la rigorosa Holanda.

La reacció positiva de Roma i Madrid al programa de la Comissió evidencia que el sud se sent alleugerit, de moment, d'aquest pols intern. El 19 de juny es reunirà el Consell Europeu, que haurà de donar el vistiplau a la proposta de la Comissió. Un fi analista de la política europea com David Gardner, editor de política internacional del *Financial Times*, va elogiar el gir donat per Angela Merkel, que va qualificar de canvi "teològic"

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/202847/david/gardner/ni/le/pen/fa/discurs/tan/agressiu/dreta/espanyola>) i que demostrava que Brussel·les havia entès la magnitud de la crisi.

La pandèmia posa a prova la consistència del projecte europeu. I ho fa en un context convuls: divisió interna, un xoc entre la UE i l'Administració nord-americana, la necessitat de tancar la ferida del Brexit, l'amenaça populista i els interrogants que s'obren amb la propera retirada de la cancellera Merkel, prevista per al 2021.

Tres experts en Europa ens donen la seva visió. Són Ramon Tremosa, professor d'Economia de la UB i eurodiputat durant deu anys

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/191362/ramon/tremosa/parlament/europeu/es/forat/negre/diplomacia/espanyola>) s; Carme Colomina, presidenta de l'Associació de Periodistes Europeus i investigadora del Cidob (https://www.cidob.org/ca/experts/carme_colomina_salo), excorresponsal a Brussel·les i excap d'internacional a Catalunya Ràdio i a l'Ara; i Xavier Ferrer, president del Consell Català del Moviment Europeu. (<https://www.ccmeur.cat/>)

La lliçó apresada del 2008

Aquest cop, la UE ha respost amb rapidesa de reflexos a la crisi, a diferència del que va succeir el 2008. "La pandèmia ha suposat una acceleració de reptes i vulnerabilitats, des del debat sobre el model tecnològic, a la desigualtat econòmica i social. Perquè la pandèmia ha estat una crisi asimètrica que ha afectat de manera molt diferent a cada país", ressalta.

Colomina valora positivament el pla presentat per la Comissió Europea. Assenyala que Von der Leyen "va demanar disculpes a Itàlia". "Pensem que Jean-Claude Juncker va trigar anys a demanar perdó a Grècia per la gestió de la crisi del 2008 i ho va fer quan ja s'acomiadava com a president de la Comissió", remarca.

Ramon Tremosa: "Sense l'euro i el suport europeu, Espanya estaria com l'Argentina durant el 'corralito'"

Segon Tremosa, Europa "ha posat tota la carn a la graella" i la resposta del Banc Central, aquest cop, ha estat àgil, "no com el 2008". L'exdiputat europeu fa una defensa encesa de la posició de Berlín: "L'esquerra populista acusa els *calvinistes* del nord, però sense l'euro i el suport de la UE, Espanya estaria com l'Argentina durant el *corralito*". Tremosa destaca que alguns dels països

"frugals", com Suècia i Dinamarca, tenen governs liderats per la socialdemocràcia.

En un primer moment no va ser així i es va generar decepció en els sectors més europistes. Xavier Ferrer, del Moviment Europeu, recorda que la primera resposta es va donar en clau estatal, amb cada país llançant-se a la compra de mascaretes. Però es va corregir l'error: "El BCE va aprovar destinar 750.000 milions d'euros per comprar deute dels estats i Christine Lagarde va incrementar-lo fa uns dies fins a 1,35 bilions". Ferrer explica que els Estats Units i la Xina han actuat amb més celeritat perquè són estats, mentre que el club comunitari és una unió d'estats.

El llast del Brexit

La pandèmia ha coincidit amb la fase final del Brexit. El 30 de juny acaba el termini que té el Regne Unit per demanar una nova pròrroga del període de transició. Si no hi ha novetats, el Brexit es farà efectiu el 31 de desembre. Tremosa té clar que els *tories* volen un Brexit dur. Brussel·les va negociar fort duent Theresa May contra les cordes, però això va tenir com a resultat el triomf de Boris Johnson.

Carme Colomina: "El nou pressupost comunitari implicarà una major integració europea i aprofundirà la llunyania del Regne Unit"

Per a Colomina, el Boris Johnson d'ara "no és el mateix" que el d'abans de la pandèmia, quan acabava de sortir d'unes eleccions triomfants. "La seva gestió de la crisi, amb el desgast que ha suposat i l'escàndol que ha envoltat el seu assessor Dominic Cummings, l'han erosionat", destaca. La periodista apunta una altra dada important: "El pressupost comunitari per al període 2021-27, que s'està negociant, implicarà una major integració europea i ampliarà la llunyania del Regne Unit".

Un reflux de l'amenaça populista?

El projecte europeu té detractors des de l'esquerra, però els més vehements provenen de la dreta populista. La resposta que doni la UE a l'actual crisi serà determinant per deixar sense arguments els seus enemics, tant els de dins com els de fora. Xavier Ferrer ho deixa clar: "Si la Unió dona una resposta europea a la crisi, la ciutadania serà conscient que el populisme no és l'alternativa".

Tremosa assegura que la realitat ha desmentit els governs de dreta populista com el nord-americà i el brasiler. "Ho hem vist a Itàlia, on el discurs antiueu de Matteo Salvini ha perdut pistonada i el primer ministre Conte s'ha reforçat", radiografia. L'economista, però, apunta cap a les eleccions de novembre als EUA com a moment clau per veure la temperatura del populisme.

Colomina adverteix que l'amenaça populista ha fet niu en alguns estats de la UE: "Governos com els de Polònia i Hongria han aprofitat la pandèmia per aprovar legislació d'excepció". Explica com, en el cas hongarès, noves lleis permeten condemnes de presó contra qui generi alarma social, la qual cosa pot ser utilitzada per neutralitzar opositors.

El buit que pot deixar Merkel

La rellevància del lideratge de la cancellera Merkel obre incògnites davant l'anunci de la seva retirada del primer pla, prevista per a la tardor del 2021, quan s'han de celebrar eleccions a Alemanya. De moment, la CDU, el seu partit, viu una pugna interna entre les diverses ales per fer-se amb la direcció. Els centristes propers a Merkel s'aglutinen a l'entorn d'Armin Laschet, president de Renània-Westfàlia. L'ala dura prefereix Frederich Merz, enemic de la cancellera.

Xavier Ferrer: "Cada salt qualitatiu donat pel projecte europeu s'ha produït després d'una forta convulsió"

Tremosa creu que més important que el nom del successor de Merkel és que la gestió de la crisi ha reforçat el seu partit, que ha pujat en les enquestes fins al 38%: "Hi ha CDU per temps". Per a Colomina, l'escenari futur a Alemanya dependrà de molts factors, també de la força que mantingui l'extrema dreta de l'AfD. "En tot cas, Merkel està veient com es reforça la seva figura. En l'actual moment que viu la UE, Alemanya ha tornat a marcar la pauta", ressalta.

La majoria d'analistes coincideixen amb el criteri de David Gardner en el sentit que la UE ha demostrat ser conscient de la magnitud de la crisi i estar a l'alçada. "Soc avui més europeista que ahir", assegura Tremosa. També Xavier Ferrer es mostra optimista: "Cada salt qualitatiu donat pel projecte europeu s'ha produït després d'una forta convulsió. La crisi del 2008 va dur a una major coordinació econòmica i bancària, i l'actual pandèmia reforçarà la integració i n'esperem major coordinació fiscal". Només el temps permetrà traçar quin impacte ha tingut la crisi del coronavirus en un projecte, l'europeu, sempre sota la lupa.

Un calendari que marcarà el futur d'Europa

- **19 de juny.** Se celebrarà una cimera telemàtica dels caps d'estat i de govern per començar a discutir el pla de recuperació econòmica presentat per Ursula von der Leyen i el nou pressupost a llarg termini de la UE per al període 2021-2027.

- **30 de juny.** Acaba el termini perquè el Regne Unit pugui demanar una nova pròrroga del període de transició cap al Brexit.

- **1 de juliol.** S'inicia el semestre d'Alemanya com a president de torn de la UE. El tema més delicat del semestre serà l'aprovació del marc financer de la UE per als sexenni 2021-2027.

- **9 de juliol.** Propera cimera presencial del Consell Europeu des de l'inici de la pandèmia.

- **3 de novembre.** Eleccions presidencials i legislatives als Estats Units.

- **Desembre.** Es preveu que serà en aquest mes quan un congrés de la CDU elegirà el successor de Merkel per liderar el partit i aspirar a la cancelleria. La pandèmia va forçar l'ajornament del congrés previst per al 25 d'abril.

- **31 de desembre.** El Regne Unit abandona definitivament la UE (si no hi ha una última pròrroga).

[noticiadiari]2/201365[/noticiadiari]

[noticiadiari]2/201075[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/198469[/noticiadiari]
?[noticiadiari]2/200939[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/200785[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/197029[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/198064[/noticiadiari]